

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . " 5—
 Četrť leta . . . " 250
 Mesečno . . . " 1—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. od 6 redne petivrstice; pri večkratnih oznanilih velik popust.
„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Nov ruski napad na Užok odbit.

Ruski obkoljevalni načrt ponesrečil. — Rusi pritegnili pri Užoku in južno-izhodni Galiciji nova ojačenja. — Novi srditi boji v Bukovini. — Na ostali bojni črti nič posebnega. — Pred novimi boji v Srbiji. — Borba med Mozo in Mozelo se nadaljuje. — Priprave za nove napade na Dardanele in Carigrad. — Kako je v Italiji?

Čujmo češke Nemce!

Sestletni boj naše deželnozborske delegacije v deželnem dvorcu v Graecu je spraval tudi narodne zahteve slovenskih Štajercev v ospredje in širjo javnost. Položaj štajerskih Slovencev je bistveno isti, — kakor položaj Nemcev na Češkem. Za to nas zanimajo programatični dogodki med češkimi Nemci mnogo bolj kakor druge slovenske pokrajine. Ne boje torej odveč, ako seznanimo slovenskoštajersko javnost tudi s predlogi, ki jih je lansko leto stavil bivši državni poslanec profesor dr. Skedl na posvetovanju neparlamentarcev glede sprave Čehov in Nemcev na Češkem. Ker se je na različni način sumničilo in opravljalo dr. Skedla, je sedaj dr. Skedl objavil svoje avtentične predloge, ki jih podajamo v izvlečku.

Skedl skuša sporazum med Čehi in Nemci izvesti z natančno izvršitvijo avtonomije obeh narodov. Ta svoj načrt hoče Skedl uveljaviti s tem, da se Čehom in Nemcem pri izvršitvi avtonomije zagigura popolna enakopravnost. Da se ta misel primerno izvede, naj skrbita obe narodnosti sami za svoje narodne in gospodarske potrebe; vodita torej naj vsaka za sebe samostojno narodno in gospodarsko upravo. V to svrhu se naj upelje narodni davčni kataster. Temu primerno se naj preračuni za občine, za okrajne zastope in avtonomna mesta (Praga, Reichenberg) delijo v dva dela in sicer: v proračun za skupne potrebščine in proračun za potrebščine posameznih narodnosti. V skupni proračun bi se plačevalo iz splošne davčne svote, v proračun posamezne narodnosti pa samo iz davka, ki ga plačujejo davkoplačevalci dotične narodnosti.

Sorazmerno s temi načeli bi se uravnal tudi deželni red. Deželni zbor bi se delil v dva dela: v

skupni deželni zbor in ločena deželna zbora (narodne kurije) za Čeha in Nemce. Skupni deželni zbor bi reševal zadeve, ki se tičejo skupnih deželnih vprašanj, narodni kuriji pa bi vsaka za se imeli skrbeči za rešitev narodnih in gospodarskih potreb svojega naroda. Skupni deželni zbor bi moral reševati deželni proračun za skupne potrebe. Volitve v odseke in v deželni odbor bi se naj vršile z ozirom na narodne razmere. Deželni odbor naj bo sledeče sestavljen: centralni kolegij bi reševal zadeve, ki so podrejene skupnemu deželnemu zboru, narodna oddelka pa bi imela v svojem področju gospodarske in narodne zadeve svojega naroda. Temu ustroju primerno naj se tudi deželno uradništvo deli v češko in nemško sekcijo. Uradnike bi imenovala vsaka deželnozborska sekcija za se, oziroma centralni kolegij. Načelam narodne avtonomije primerno bi naj bila urejena tudi sestava državnih uradov na Češkem.

Načelo, da bodo rojaki posameznega naroda sodili in upravljali svoj narod, se mora dosledno izvršiti. Uradništvo bi bilo razvrščeno v narodno češko in nemško uradniško skupino, s samostojno določenimi pogoji za avanziranje. V čeških okrajih bi bili nastavljeni češki, v nemških nemški, v mešanih okrajih pa uradniki obeh narodnosti in sicer bi se v mešanih okrajih uveljavil proporcijni ključ z ozirom na število prebivalstva obeh narodnosti. Vendar bi se naj te zadeve tako uredile, da bi jednotna organizacija vsled tega nič ne trpela. Oblasti druge instance bi stale pa pod enotnim vodstvom ter bi se delile v nemške in češke sekcije. V tem oziru se morajo vse podrobnosti v predlogah natančno izdelati.

Pri tej sestavi državnih uradov stopi uravnava jezikovnega vprašanja z narodnega stališča v ozadje. Na podlagi ravnopravnosti obeh narodnosti bi se

pri vseh oblastnijah in uradih dovolila raba obeh deželnih jezikov. Vendar bi se moralo paziti, da bi se v enojezičnih okrajih ne vsiljevalo uradnike druge narodnosti, kar je bilo dosedaj predmet vseh pritožb. Tudi bi se naj pri vseh osnutkih, ki se tičejo uporabe jezika pri avtonomnih, kakor tudi narodnih oblastih, na vse strani zavarovalo, da se z rabo drugega deželnega jezika ne prizadene ne prebivalstvu in ne uradovanju kakva težava.

Končno bi se naj načelo narodne avtonomije uveljavilo tudi pri šolski zakonodaji. Radi tega bi naj se i deželni svet delil v dve samostojni sekciji. Plenarne seje deželnega šolskega sveta, katere so bile poprej glavne važnosti, bi se odslej vršile samo le izjemoma.

Zlato klasje.

„Information“ piše:

Avstrijski general grof Montecuccoli, zmagovallec nad Turki pri Sv. Gothardu ob Rabi, ki je izrekel svoj čas krljate besede: „Za vojsko se rabi prvič denarja, drugič denarja in tretjič zopet denarja“, bi sedaj ta svoj rek gotovo izpremenil in bi rekel: „Za vojsko se rabi prvič žita, drugič žita in tretjič zopet žita“, kajti denar se ni žito, pač pa je žito denar. Zaloge žita so arzenali za gospodarsko vojsko; če so ti polni, potem je zasigurano, da je država pripravljena in preskrbljena za vojsko sploh. Resničnost menda nobene druge nauka izza te svetovne vojske ni tako neizpodbitno dokazana, kakor ta, da je podlaga in življenski pogoj vsake zdrave države krepak kmečki stan.

Hujškači proti domači in krepki agrarni politiki so jo v tej svetovni vojski temeljito skupili in če bi se bilo ravnalo po njihovem nasvetu, bi se Avstrija in Nemčija sedaj nahajali pred gospodarsko katastrofo, katere bi tudi vsi junaški čini na bojiščih ne mogli odvrniti.

LISTEK.

Izumitelj strojne puške.

Hiram Maxim mora biti še v grobu hvaležen, da ga ni zadela usoda francoskega zdravnikarja Guillotina, katerega znana iznajdba je ostala za vedno žalostno spojena z njegovim imenom. Krvava giljotina je proti Maximovi iznajdbi nedolžna stvarca, saj je Maxim izumitelj najstrašnejšega morilnega stroja — mitraljeze ali strojne puške. Hiram Maxim je potomec stare francoske hugenotske rodbine, ki se je v 18. stoletju preselila v Ameriko. Hiramov oče se je pa najprej lotil poljedelstva in je se le moral les posekati, da si je mogel urediti svoje polje. Pozneje je opustil poljedelstvo in se je bavil samo z žago, ki je dala mlademu Hiramu povod, da se je lotil raznih tehničnih poskusov, za katere je imel poseben dar in tudi prav posebno veselje. Oče ga je dal zato v uk v majhno tovarno za vozove. Toda Hiram ni dolgo tu vzdržal. Šel je v uk k loščarju Danijelu Flyntu, koder je imel več časa za svoje tehnične poizkuse. Prva njegova iznajdba v tem času je bila mišja past. Pozneje je šel na potovanje in se je preživljal z najrazličnejšim delom. Bil je natak, tkalec, pomivalec posode v restavracijah, skratka, lotil se je vsakega dela, ki mu je prišlo pod roko. Naenkrat mu je šinilo v glavo, da bi postal slaven bokser. Šel je v šolo za boks in je prošil za sprejem. Točla profesor mu je rekel po ameriškansko odkrijo: „Imate preveč izbul-

jene oči in kedaj je še videl kdo borilskega mojstra s tako veliko glavo! Izbijte si boksanje iz glave!“

Maxim je ubogal in se je kmalu popolnoma posvetil mehaniki. Splošno pozornost je obrnil nase s plinovim strojem. Napredoval je sešasoma toliko, da je postal inženir v razsvetljevalnem zavodu Schylerjevem. Pozneje je ustanovil lasten zavod za razsvetljavo. Leta 1881 je odšel v London, da vnovči svoje patente na električnem polju. Iznajdba so bile — kakor pravi sam — njegova „kronična bolezen.“ Vrnivši se iz Angleškega, si je domislil, da bi sestavil avtomatično puško, ki bi oddala več strelcev v sekundi. Oprijel se je dela v delavnici v Hatton Gardenu, in ni odnehal, dokler ni imel gotovega prvega modela strojne puške. O teh novih poskusih pripoveduje sam: „Ko so še mi posrečili prvi poskusi, sem delal in mislil noč in dan, dokler ni bil načrt puške gotov v vseh svojih podrobnostih. Potem sem napravil nek model, ki je oddajal po deset strelcev v eni sekundi! Ko je časopisje objavilo poročilo o tej iznajdbi „znane Maxima“, so splošno smatrali puško s 600 strelci v eni minuti za humbug. Toda poskusi, ki sem jih izvršil javno, so kmalu prepričali marsikoga, da so časopisi imeli prav.“ Maxim je razkazoval svojo iznajdbo v več deželah. Nemški cesar mu je rekel ba- je: „To je puška bodočnosti, nobena druga!“ Kitajski državnik Liting Čang je bil navdušen za to iznajdbo, toda vprašal je previdno, koliko stanejo patroni za to puško v minuti. Ko je slišal, da naj 3000 K. je vskliknil prestrašeno: „Za Kitajsko strelja ta puška preveč hitro.“ Perzijski šah pa je hotel strojček kar seboj vzeti, toda Maxim mu je pojasnil, da puška ni njegova last, temveč akcijske družbe, in da

potemtakem nima pravice, da bi odločeval o njej. Kakor znano, so rabili Francozi Maximovo puško že v vojni s Prusijo leta 1870-1871. Strojna puška pa takrat ni prišla do prave veljave. Šele moderna vojna s svojimi strelskimi jarki je pokazala vso strahovito učinkovitost zboljšane in spopolnjene Maximove iznajdbe.

Vojaški zdravnik v staroveških vojnah.

Zdravniška umetnost je bila v starem veku in to pred vsem na Grškem na zelo visoki stopinji. Kakor pri drugih uspehih človeškega duha, vidimo tudi tukaj, da so znali stari Grki mnogo več nego njihovi potomci koncem srednjega veka.

Ime Hipokratovo in Galenovo se še dosedaj blešči na slavnih straneh zgodovine zdravništva. Tudi mnogi izmed sanitetnih svetnikov cesarskega Rima so gotovo izvršili znamenitejšo čino, ki daleko nadkriljuje bedasto srednjeveško mazaštvo. Razumljivo je torej, da so imeli zdravniki vršiti važne naloge v teh mnogoštevilnih in krvavih bitkah starega veka. Že Homer piše o tem. Seveda se nam to zdi nekoliko še premalo za celo grško armado pred Trojo, če slišimo samo dvoje imen zdravnikov, Mahaona in Pođaleiria. Tem bolj pa sta bila ta dva zdravnika spoštovana. In še danes citirajo pozni kolegi Mahaonovi radi besede kralja Idomenea, da se more en zdravnik glede vrednosti primerjati z večjim številom bojevnikov. In Homer nam na raznih mestih nudi tudi vpogled v

Dočim pride v Angliji na vsakih 1000 prebivalcev 34 ton pšenice in rži lastnega pridelka, pride v Nemčiji na vsakih 1000 prebivalcev 246 ton. Ta velik uspeh je dosegla Nemčija vsled svojega skrbnega obdelovanja zemlje in ker se je pri tem posluževala vseh gospodarsko-znanstvenih pridobitvah v vseh strokah poljedelstva.

Pred 100 leti se je pridelalo v Nemčiji na hektarju povprečno 9.2 meterskih stotov pšenice in 8.8 meterskih stotov rži. Leta 1914 se je pridelalo na hektarju polja 21.6 meterskih stotov pšenice in 18.5 meterskih stotov rži. Pri pšenici znaša torej prirastek 134.78%, pri rži pa 110.22%.

V Avstriji se je pridelalo pred 100 leti na enem hektarju 9.2 meterskih stotov pšenice in 9.1 meterskih stotov rži, leta 1914 pa 13.4 meterskih stotov pšenice in 13.8 meterskih stotov rži. Pridelalo se je torej več za 45,65% pšenice in za 51,64% rži. Na Ogrskem se je pridelalo pred 100 leti na hektarju 9.2 meterskih stotov pšenice in 8.79 meterskih stotov rži. V lanskem letu se je pa pridelalo 12.7 meterskih stotov pšenice in 11.6 meterskih stotov rži. Torej je bil pšenični pridelok večji za 33,04% meterskih stotov, rži se je pa pridelalo za 31,96% več.

Če primerjamo te številke z onimi Nemčije, pridemo do zaključka, da bi se lahko na ogrski zemlji, ki je vsaj tako rodovitna kakor je nemška, pridelalo štirikrat več pšenice in rži, kakor se je sedaj pridelalo, ako bi se namreč zemlja obdelovala tako razumno in napredno kakor v Nemčiji. Če primerjamo množino pridelane pšenice in rži na Ogrskem z ono v tostranski državni polovici, vidimo, da je Ogrska zastala celo za Avstrijo in sicer pri pšenici za 7,61% in pri rži za 20%, pri čemur je pa pripomniti, da zemlja v tostranski državni polovici ni z daleka tako rodovitna kakor na Ogrskem.

Leta 1913 se je pridelalo na Ogrskem 50.3 milijonov meterskih stotov pšenice in 13.6 milijonov meterskih stotov rži.

Ogrska bi lahko, če se je primerja z Nemčijo, pridelala letno do 200 milijonov meterskih stotov pšenice in 39 milijonov meterskih stotov rži.

Ti podatki prekašajo glede važnosti vsa druga državno-pravna vprašanja in naj služijo v bodoče kot merilo. Če tedaj primerjamo razmerje med množino pridelane pšenice na Ogrskem, pridemo do zaključka, da je dualizem v gospodarskem življenju dveh držav, ki sta na življenje in smrt med seboj tako tesno združeni, med državama, ki se morata skupno boriti za svoje življenske interese, dualizem, ki se protivi, podrediti svoje posamezne interese skupnim interesam cele države, da je tak dualizem največji nasprotnik življenskih interesov cele države. Avstrija pridelala sedaj čez 16 milijonov meterskih stotov pšenice in 27 milijonov meterskih stotov rži, Ogrska pa čez 50 milijonov meterskih stotov pšenice in 13 milijonov meterskih stotov rži.

Tostranska državna polovica ne pridelala tedaj toliko pšenice, kolikor je sama rabi. Profesor dr. Jurij Stoklasa je izračunal, da rabi prebivalstvo tostranske državne polovice, ki broji 27,550.000 prebivalcev, 27,550.000 meterskih stotov pšenice, torej pridelala Avstrija za celih 11 milijonov meterskih stotov pšenice manj, kakor je rabi. Teh 11 milijonov meterskih stotov pšenice pa bi morala Avstrija dobivati iz Ogrske. Saj ima Ogrska ravno tiste interese, da se ohrani in vzdrži armada in prebivalstvo ter neoslabljena moč cele države, kakor tudi naše državne polovice! Glede vprašanja žita se torej Ogrska ne more in se tudi ne sme postaviti na stališče: Ogrska proda žito tistemu, kateri ponuja višje cene. Tudi najbolj zakrknjen boritelj ogrskega državnega prava mora priznati, da je obramba države skupna zadeva obeh državnih polovic. Da se pa to doseže v polni meri, morata imeti obe

državni polovici dovolj žita in sicer ne samo za armado, ampak tudi za civilno prebivalstvo.

Poslednje velja osobito sedaj. V bodoče bo vprašanje velevažno, kako spraviti v sklad partikularizem državnega prava z monarhističnimi interesi, ki zahleva, o, da se pridelala več žita, kakor dosedaj.

V bistvu nam je torej jasno, kaj nam je tozadevno ukreniti, le prave besede ne moremo najti, kajti vse dosedanje označbe za novo razmerje med Avstrijo in Ogrsko so ali politično že preveč diskreditirane ali pa sploh niso prikladne.

Gospodarski odnošaji med Nemčijo in Avstro-Ogrsko.

Sedaj se pridno razpravlja vprašanje, kako se naj gospodarsko razmerje med Avstro-Ogrsko in pa Nemčijo uredi po sedanjih vojski. Časopisi in brošure razpravljajo o tem vprašanju. Oglašajo pa se tudi že industrijalci in parlamentarci v medsebojnih razgovorih. Nastalo je živo medsebojno občevanje med Avstrijo in Nemčijo. Gospodarski politiki iz Nemčije se informirajo na Dunaju, avstrijski in ogrski zahajajo v Berlin.

Ali, tako piše „Edinost“, nekaj zelo interesantnega in za nepoučenega opazovalca nepričakovanega so pokazala ta izmenjavajnja misli. Iz posnetkov, ki smo jih prinesli iz razprav o tem predmetu po listih in raznih publikacijah, je bilo razvidno, da je vsled sedanjih dogodkov zastavila živahna propaganda za najtesnejše gospodarsko združenje obeh držav, ki naj bi našlo pred vsem izraza v carinski uniji. In misliti je bilo, da bo ta propaganda zahtevala čim dalje tem večjega razmaha v nemških krogih na obeh straneh. To pričakovanje je bilo takorekoč na dlani. In vendar so se začele stvari že sedaj kazati drugače. Je pač tako, da ima gospodarsko življenje svoje posebne poti, ki se ne pokrivajo vsikdar s strujami, ki jih ubira politika. Klasičen vzgled za veljavnost te resnice nam je nudil Bismarck, ki je očitno zastopal načelo, da morete biti dve državi v politični zvezi med seboj in vendar istodobno v gospodarskem boju. Ta stališče je Bismarck tudi praktično izvajal nasproti — in to je najinteresantnejše — nasproti Avstro-Ogrski. Bismarck je bil ustanovitelj evropske grupacije, ki je dobilo svojo vidno obliko v trozvezi. Ta tvorba pa je bila v resnici le dvozveza, ki se je pridružila Italija iz praktičnih razlogov le kot nekak kontonist. Trozveza je torej v resnici predstavljala le ujedinjenje militarnih in političnih sil Nemčije in Avstro-Ogrske v skupne svrhe in je dobivala svojo sankcijo v smeri avstro-ogrške in nemške politike, v časopisju in v parlamentarnih izjavah pri nas in na Nemškem. Posebni entuzijasti so naglašali celo, da je ta zveza postala srčna stvar narodov. In vendar: isti Bismarck je pri zastopanju gospodarskih interesov Nemčije svobodno hodil svoje poti, če tudi so se včasih neprijetno zadevale gospodarskih interesov Avstro-Ogrske. Svojo gospodarsko in trgovsko politiko je urejal tako, da je služila gospodarskim interesom Nemčije. Tega pa naj se ne razume kot kako rekriminacijo z naše strani, ampak le kot konstatcijo neoporečenega dejstva, ki se pojavlja in uveljavlja tudi danes.

Iz zgoraj omenjenih razprav o bodočem gospodarskem razmerju med Avstro-Ogrsko in Nemčijo izhaja, da je prvotna propaganda, nastala med prvimi vtisi sedanjih velikih svetovnih dogodkov, že začela pojemati.

Praška „Union“ opozarja na konferenco v Berlinu v marecu minulega leta, na kateri je podpredsednik nemškega državnega zbora Paasche kot predsednik konference zahteval čim tesnejše trgovsko-po-

litično in gospodarsko zbliznanje obeh zveznih držav, vpoštevajoč posebne in opravičene interese vsake države, ki pa mu mora prednjačiti politična zveza.

Iz teh besed izhaja, da tendenca po gospodarskem amalgamiranju obeh držav naleta v Nemčiji na odpor, kjer ne kažejo volje, da bi političnim ciljem žrtvovali kak gospodarski interes!

Gospodarski pisatelj Diehl je spisal brošuro — proti carinski uniji, kjer opozarja, da niti Avstrija in niti Ogrska ne tvorite enotnega carinskega območja, ampak ste spojeni le po pogodbeni skupnosti, ki se sklepa od časa do časa. Diehl opozarja na globoka nasprotstva, ki silno otežujejo ustvaritev skupne carinske črte z močno industrijalizirano nemško državo. Vzajemni interesi zahtevajo pač — tako izvaja Diehl — trdnjih gospodarskih vezi, po katerih naj bi stremili obe državi, ali s tem da ne sme biti krčena trgovsko-politična svoboda vsake države.

Najhujši nasprotniki carinske skupnosti so nemški agrarci, ker se boje konkurence od strani drugačnih razmerah delujočega poljedelstva v avstro-ogrski monarhiji!

Iz teh izjav na nemški strani morejo videti ti entuzijasti carinske unije, da poti do tega cilja nikakor niso tako uglajene, kakor si predstavljajo oni v svojem navdušenju. Posebno pa avstrijska industrija si mora stvar tisočkrat dobro premotriti. Če drugod nočejo političnim ciljem žrtvovati gospodarskih interesov — tudi pri nas ni, da bi moralo biti drugače.

Kaj se godi v Italiji?

Italijanom treba miru in pameti. Ministrski predsednik Salandra je sprejel radikalnega poslanca Agnellija, ki je v imenu mnogih intervencionističnih družb in društev prosil za avdijenco, da predloži ministru želje dežele in zahteva, da se Italija odloči za udeležbo v vojski. Salandra je to zahtevo odklonil in pripomnil, da je danes predvsem potreben mir, pamet in disciplina. Pričakuje, da bodo Agnellijevi somišljeniki v sedanjem za Italijo težavnem trenutku tudi v tem smislu storili svojo dolžnost.

Dijaki delajo rabuke. Znanemu Nemcem prijaznemu profesorju de Lollis je pred dnevi v kolegiju s palicami grozila množica Nemcem sovražnih dijakov. Profesor je eno uro zdržal, nato pa zapustil vseučilišče, med tem, ko so dijaki kričali „pereat“.

Koncesije od Avstrije brez vojske. „Münchener Neueste Nachrichten“ pišejo: Neki politik, ki ima ozke zveze z Giolittijem, poroča v „Giornale d'Italia“, da Giolitti ni nikdar izjavil, da je vojska neizogibna, ampak je nasprotno mnenja, da Italija lahko brez vojske dobi važne in zadostne koncesije od Avstrije in da ni nastopilo nobeno novo dejstvo, da bi omajalo to prepričanje. V isti številki prinaša „Giornale d'Italia“ na uvodnem mestu pogovor s socijalističnim poslancem Graziadei, v katerem se povdarja, kako koristna je bila dozdej nevtaliteteta za Italijo. Italija ne sme pozabiti, da med njo in Nemčijo ni nikakih interesnih nasprotstev, da bo po miru Nemčija Italiji lahko mnogo koristila in da bo Nemčija, četudi se izjavijo njeni načrti, ostala še zelo močna. Nihče ne more vedeti, kako dolgo bo obstojal tropsporazum, posebno rusko-angleška zveza.

Upokojeni generali. Italijanski kralj je upokojil 9 starih in imenoval 24 mladih generalov.

Popis tujcev v Italiji. Italijanska vlada je zapovedala okrajnim oblastem, da popišejo vse tujce, ki se nahajajo na njihovem ozemlju, a ravno tako, da popišejo tudi vse častnike, ki imajo žene tuje narodnosti.

Za italijansko zračno brodovje. Te dni je poslanec Pavia, predsednik društva za nabiranje na-

prakso vojaškega zdravnika. Slišimo, kako odstranjuje iz ran osti pšic ter maže rane s hladno maslo. Sicer pa moremo misliti, da Homer ta dva zdravnika, le vsled tega imenuje z imeni, ker sta bila najbolj proslavljena zdravnika ter sinova boga zdravilstva Asklepija in da so bili razen teh dveh tudi še drugi zdravniki v službah armade. Mnoga mesta v Iliadi to namigujejo. Diodor potrjuje, da so tudi v Egiptu spremljali zdravniki armade. Ti zdravniki so bili že stalno v službi, so imeli stalno plačo ter imeli nalogo, streči ranjenecem.

Pozneje je zdravniška služba pri Grkih nazadovala. Ko bi moral namreč Alkibiades iti proti Sirakuzom, je nastal na zborovanju naroda spor o tem, ali naj gre sploh z armado zdravnik. In pravi gotovo bi prišlo do negativnega sklepa, če bi ravno navzoči Hippokrates ne predlagal svojega sina. Njegov sin pa ni dobival plače in je bil sploh edini zdravnik v grški armadi. Iz tega bi se dalo vsekakor sklepati, da sta bila v grški armadi pred Trojo tudi samo le imenovana dva zdravnika. Razmere so se zopet izboljšale pri slavnem pohodu 10.000 Ksenofonovih vojakov, kjer se na enem mestu govori o osmih zdravnikih, ki so bili prideljeni armadi, da strežejo ranjenecem. Tudi drugje so v Ksenofonovih spisih mesta, iz katerih se da sklepati, da je bila zdravniška služba v armadi dobro urejena. V knjigi „Kyroupaideia“ (Kyrova vzgoja) daje Kyrov oče med navodi k vojski vojski umetnosti tudi nasvet, naj bi bili za vojske vedno pripravljene dobri zdravniki. Drugje naglašajo, da je Khros ubogal ta nasvet in pri svojem pohodu proti Kaldejem celo dovolil, da so njegovi zdra-

vniki zdravili tudi ranjene vojake. Iz drugih Ksenofonovih poročil je razvidno, da so bili v spartanski armadi že stalni zdravniki, ki so pripadali k stalni armadi ravno tako, kakor godci in vedeževalci, ki jih seveda tudi ni smelo manjkati. Določeno je bilo še tudi, da morajo zdravniki na bojišču stanovati z drugimi nekombatanti v posebnem državnem stanu, v katerem so stanovali tudi civilni komisarji armade, ki so bili iz prvih slojev. Tu so toraj kar najbolj spoštovali zdravnike in vsled tega je tem bolj čudno, da je bilo v Atenah ravno nasprotno.

Da to pomanjkanje spoštovanja napram zdravnikom ni edini slučaj, to dokazuje okoliščina, da največji grški zgodovinar Thukydides, ki ni bil v nobeni zvezi z Atenčani, ne omenja v svojih pogostih popisih vojn niti na enem mestu vojaških zdravnikov. Tudi drugi grški zgodovinarji omenjajo le tu pa tam zdravnike, ki so se udeležili vojn v spremstvu in v službah knezov.

Pri starih Rimljanih je bilo vojaško zdravstvo za časa republike še manj razvito, nego pri Grkih. Ker so se pa Rimljani takorekoč neprenehoma vojskovali, ta okoliščina še bolj iznenadi. Mogoče jo je razlagati le s tem, da so Rimljani smatrali dejstvo, hrabro prenašati dobljene rane kot neizogibni dokaz osebne pogumnosti in hrabrosti. Temu naziranju bi odgovarjalo tudi to, da so prvi zdravniki v Rimu izšli iz suženjskega stanu in so zavzemali torej popolnoma nesvobodno in sramotno stališče. Take sužnje-zdravnike so seveda imeli le visoki uradniki, vojskovodje in patriciji, ki so jih jemali tudi s seboj v vojsko, dočim so bili preprosti vojaki brez vsake zdrav-

niške pomoči. Rim pred dobo cesarjev ni imel stalne vojske. Vsled tega tudi ni bilo primerno, ustanavljati stalno zdravniško službo. In razen tega, pa rimskih zdravnikov tedaj sploh ni bilo. Zdravniki so bili do dobe cesarja Avgusta sami Grki, torej tujci, ljudje druge vrste poleg rimskih državljanov, ki jim je šele Caesar dal državljansko pravico. Taki ljudje niso mogli na noben način jemati s seboj v vojno. Orožje je postalo sedaj mnogo strašnejše, toda pri normalnih razmerah ranjence vendar skrbnejše in uspešnejše zdravijo. Rimski vojaki, ranjeni v strašnem boju mož proti možu z manj ali bolj topimi meči, sulicami in pšicami, so morali pač vsled pomanjkanja vsake opreže in zdravniške pomoči, bedno poginiti na mestu, kjer so bili ranjeni, ali pa umirati vsled razmeroma nevarnih ran, ko so jih prenašali v tabor. Še le cesar Avgustus je uvedel ob onem z ustanovitvijo stalne armade pravilno zdravniško službo, kakor priča o tem mnogo poročil. Iz teh izvemo tudi, da so se čestokrat vojskovodje sami brigali za ranjence, in njih oskrbo. V taborjih začetkom ni bilo posebnih bivališč za bolnike in ranjence. Težko ranjene so čestokrat izročali v privatno oskrbo. Še le za časa cesarja Trajana so v vojaških taborjih ustanovili takozvane valetudinarije, jako dragocene slike o organizaciji zdravniške službe v armadi rimskega cesarstva nam nudijo izkopine v Baden u Švici, kjer je bila skoro gotovo svoječasno rimska vojaška postaja. Tu so našli razen drugih različnih starin tudi prav mnogo kirurškega orožja, priprav za oskrbo ranjenecov.

**Ali ste že kupili srečke „Slovenske Straže“?
Kupite takoj! Srečka samo 1 K.**

rodnih prispevkov za zračno brodogradnjo, izročil finančnemu ministrstvu 1.775.000 lir. Skupaj je bilo doslej nabranih v to svrhu 3.680.150 lir. Pričakoval je še prispevkov v znesku 200.000 lir.

Gabriel d'Anunzio, star sovražnik Avstrije in njene pozicije ob Adriji, je sklenil, kakor poročajo iz Pariza, da se vrne v Italijo, kjer namerava politično delovati.

Do skrajnosti.

V Nemčiji so se vršili novi vpoklici pod orožje, in pri nas se boje vpoklicalo devet novih črnovojniških letnikov, ki še dosedaj niso bili črnovojniški zavezanci, pod orožje. Najpoprej bo moral o tem sklepati ogrski državni zbor, nakar se bo isto v tostranski državni polovici določilo potom odredbe. Vpoklici v Nemčiji in razširjenje črnovojniške zavezanosti pri nas označujejo v največji meri resnost časa in trdno voljo obeh vlad, iti do skrajnosti.

Rumunska proti bolgarski zvezi.

Sofijski „Dnevnik“ piše: „Venizelos je pred svojimi ožjimi pristaši in uredniki prijateljskih listov med drugimi izjavil to-le: V začetku leta se je veliko govorilo o napadu Avstrije na Srbijo. Dne 11. januarja je sporočil angleški poslanik v imenu sira Ed. Greya, da dajo velesile tropsporazuma veliko kompenzacijo Grški v Mali Aziji, če poda Grška svojo pomoč Srbiji. Pozval me je, da naj se v svrhu popolnega dogovora v tej stvari obrnem na angleško, francosko in rusko vlado in mi rekel, da je prepričan, da te vlade zadovoljno sprejmejo vsak moj predlog. Tedaj me je pozval, da bi umaknil ugovore, ki sem jih prej v imenu Grčije napravil proti teritorialnim odstopitvam Srbije Bolgarski, ker bi take odstopitve ne mogle več porušiti ravnotežja na Balkanu, kajti kompenzacija, ki bi jo dobila Grška v Mali Aziji, bi ne bila v škodo Grški. Povedal sem vse kralju. Poleg tega sem povabil načelnika generalnega štaba, podpolkovnika Metaksisa, na posvetovanje glede vojne pomoči, ki bi jo imeli podati Srbiji. Metaksis je izjavil, da ne bi niti zveza Grške z Rumunsko ne bila dovolj močna, da bi odpravila nevarnost, ki grozi Grški s strani Bolgarske. Drugega dne sem govoril s kraljem. Posledica razgovora je bila, da bi se nam ne bilo treba ozirati na prigovore generalnega štaba, če bi se nam posrečilo skleniti zvezo z Rumunsko. Kralj me je pooblastil, da naj sondiram Rumunsko glede take zveze. Sklepal sem ministrski svet, ki je odobril načrt. V Rumunski napravljeni koraki pa niso imeli zadovoljivega uspeha. Ni preostajalo torej drugo, nego, ali se pogoditi z Bolgarsko in privoliti v njene zahteve, ali pa zavreči predlog sira Ed. Greya. Doznan sem, da Rumunska zato zavrača vojno sodelovanje, da bi Bolgarska sploh ne posegla v akcijo. Zato sem bil pripravljen dati Bolgarski Kavalo.“

Med Bolgarijo in Turčijo.

„Kölnische Zeitung“ poroča iz Sofije: V zadnjem času je opažati, da izvršujejo Turki v odrinskem okraju gotove vojaške priprave. Nofranji minister Taalat bej se je nedavno mudil v Odrinu. Smatra se, da te priprave ne izražajo nezaupanja napram Bolgariji, temveč da so le namenjene za morebitne ruske akcije, o katerih se mnogo govori, ne da bi se vedelo, kako in kje naj se vršijo. Sicer pa je res, da se trudijo velesile trojnega sporazuma ustrezni vsem bolgarskim željam in jo tako spraviti ob svojo stran. Bolgarske želje po grški Makedoniji niso več nobena ovira, le na Srbijo se še tropsporazum ozira in to je vzrok, da je Bolgarija še nepristranska. Pravijo, da je zadnje potovanje Goltz paše imelo namen, opozoriti merodajne kroge na nevarnost, da Bolgarija preide na stran tropsporazuma.

Turčija in Bolgarija.

„Kölnische Zeitung“ javlja: V Carigradu smatrajo za velik nedostatek, da postaja tovarni izvoz iz Bolgarije v Turčijo vedno redkejši. Bolgarija se izgovarja, da so njene železnice preobložene. Sporočilo se je celo orijentalški železniški družbi, da bo morda blagovni promet za cela dva meseca popolnoma ustavljen. To je v Carigradu naravnost osupnilo in se smatra za akt sovražnosti. Vodilni turški krogi nujno želijo, da se te razmere skoraj zboljšajo, kar je le mogoče, ako ima Bolgarija resno voljo.

Poostritev straže ob srbsko-bolgarski meji.

„Agence telegraphique bulgare“, uradni bolgarski poročevalni urad, poroča: Da se poostri straženje v vojaškem okraju Rila, kamor vsled zadnjih dogodkov v Makedoniji in Srbiji še vedno pogosto prihajajo begunci, je bilo vpoklicanih kakih 1000 mož enega poziva k tritedenski orožni vaji, da se ojači na ta način postojanka 7. divizije v Rili. Ta odredba merodajnih krogov ima čisto vojaški in policijski značaj.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 23. aprila.

Dočim vlada na celi ostali fronti, izvzemši artilerijske boje, skoraj popoln mir, so se napadi v

Karpatih zopet začeli. Jasnó še ni, ali se je že naznanjena nova razvrstitev ruskih čet izvršila, ali pa imajo sedanjí ruski napadi ravno namen, da krijejo gibanja za fronto. Pri Užoku, kjer so Rusi zopet začeli napadati, smo se najbolj vrinili v rusko fronto, in zato je umevno, da so ji naše postojanke ob tej-le točki posebno neprijetne. Poročila z bojišča pravijo, da imamo tudi mi za vse slučaje dovolj rezerv. Zato lahko zopet pomirjeni zremo v bodoče boje, ki se bodo odigravali v Karpatih.

Zelo značilna za razmere v ruski armadi pa je vest rumunskih listov, da je od sredine marca pa do sedaj, torej v teku enega mesca, prestopilo okoli 17 tisoč Rusov rumunsko mejo in se dalo razorožiti. In največ je med njimi kavalarije.

Da smo vzdržali zadnji velikanski ruski naval v Karpatih, je na ves svet naredilo globok utis, ki tem bolj učinkuje, čim več se izve o zadnjih bojih. Naši karpatski armadi in njenemu poveljniku Boroeviču se klanjajo celo tam, kjer so poprej le malo dali na nas. Upajmo, da bo tudi učinek na nevtralne države za nas ugoden.

Ruski naval na Karpate izjalovljen.

Vojni poročevalec graškega lista „Grazer Volksblatt“ poroča svojemu listu z bojišča z dne 21. aprila: Ruski naval na Karpate, ki je stal Ruse ogromnih žrtv, je smatrati neizpodbitno za izjalovljenega, kar je jasno razvidno iz objavljenih ruskih uradnih razlaganj, ki pravijo, da je baje imelo rusko armadno vodstvo le samo namen spraviti pod svojo oblast glavni karpatski greben pri Užoku, kar se mu pa ni posrečilo na celi veliki izhodni bojni črti.

Pred novimi boji!

V dolinah rek Ondava, Laborca in Ung je sovražnik zadnje dni poskušal z novimi napadi preklati našo bojno črto, a predrzni poizkus se mu je zopet izjalovil. V gornji dolini reke Čiroka pri ogrskem mestecu Nagy-Polany (zahodno od Užoka) so se vršili več dni in noči zaporedoma srditi boji. Rusi so imeli pri teh napadih, kakor pri vseh prejšnjih, velike izgube. **Mnogo tisoč mrtvih Rusov je ostalo na bojišču, čez 3000 neranjenih sovražnih vojakov pa je prišlo v naše ujetništvo.**

Ti srditi ruski napadi na naše postojanke pri Užoku značijo, da so se za sovražno bojno črto izvršile zadnji čas važne spremembe. Kakšen namen ima sovražnik s temi spremembami, se bo videlo šele prihodnje dni.

Ruskemu prerokovanju o dalje časa trajajočemu odmoru na karpatski bojni črti so verjeli samo le lahkoverni ljudje. Naše čete stoje skrbno in pazno na straži vsak trenotek in so pripravljene, vsako sovražno šahovo potezo s protiodredbami takoj primerno odbiti. Zmaga naše armade v Karpatih je neizpodbitna: da smo zmagali v dosedanji gigantski borbi, izpričujejo tudi izjave našega sovražnika, ko isti naštevajo svoje velikanske izgube, ki so mu jih prizadajali Avstrijci. Sovražnik je premagan, a boj se še vedno nadaljuje. Ta borba se mora vršiti tako dolgo, da bo sovražnik popolnoma izčrpan in poražen. Pogoji za srečni nadaljni izid velikanske borbe v Karpatih so dani, radi tega se nam ni treba bati bodočih napornih bojev.

Tudi v južnoizhodni Galiciji se pripravljajo novi večji boji. Zadnje dni se je na tem prostoru vršil srditi artilerijski dvoboj, ki je navadno uvod za hude infanterijske borbe. Tudi na tej bojni črti se opaža močno gibanje sovražnih čet. Rusi dobivajo za svojim hrbtom velika ojačenja.

Ruska ojačenja v Karpatih.

Ruski list „Utro Rossij“ piše, da so pritegnili Rusi na karpatsko bojno črto izdatna ojačenja, toda prav nič težke artilerije, ker so ceste in pota zelo slaba.

Ob Dunajcu.

Ozemlje ob Dunajcu od Melsztyna (severno-izhodno od Krakova) do Zaključina in celo do bližnje okolice mesta Tarnov (na desni strani reke) je že več tednov v posesti avstrijskih čet. Povsod se poznajo sledovi hudega boja: Hiše so od ruskih granat silno poškodovane. Prebivalstvo kljub temu, da je krvava bitka divjala v neposredni bližini njih stanovanj, ni zapustilo svojih sel. Večina kmečkega prebivalstva je ostala na svojih domačih tleh. Dasiravno švigajo po zraku šrapneli in granate noč in dan, vendar se pomladansko poljsko delo vrši nemočno naprej. Armadno vodstvo je celo dovolilo, da pomagajo vojaki različnih narodnosti obsejati gališkim kmetom njih polja. Vojaška uprava je določila, da se smejo uporabljati vojaški konji za pomladanska poljska dela. Večkrat se pokažejo na horizontu ruski zrakoplovi, katere pa ogenj avstrijske artilerije navadno takoj prežene nazaj. Ob gromenju topov nadaljujejo poljski kmetje in vojaki obdelovanje polja. Mnogokrat se zgodi, da zadene plug na kose krogel in šrapnelov, da vrže plug iz zemlje. Celi kupi takih predmetov so nakopičeni ob robovih njiv.

Vas Lentovice ob Dunajcu, ki štejejo 250 hiš, sovražnik noč in dan obstreljuje. Velik del prebivalcev, ki so poprej zbežali, se je sedaj z dovoljenjem vojaških oblasti zopet vrnil na svoje močno poškodovane domove. Večino poslopij so Rusi ubogim poljskim kmetom popolnoma razstrelili. A poljski oratar tako ljubi svoj domači krov, da ga ne zapusti, če tudi je njegovo življenje v vedni nevarnosti.

Boji na severnem Rusko-Poljskem.

Milanski list „Corriere del Sera“ objavlja uradno poročilo ruskega generalnega štaba, ki pravi, da je bilo gibanje nemških čet v zadnjih dnevih na severnem Rusko-Poljskem zelo živahno. Očividno je imelo gibanje Nemcev namen, razbremeniti avstrijsko-nemške čete, vojskujoče se na Karpatih. Kljub našim postojankam — prvi rusko poročilo — ki so povsem ugodne in utrjene, smo posebno vsled slabega vremena prisiljeni, da začasno ustavimo napadalno prodiranje v Karpatih.

Ruska pristanišča in pomlad.

Kronštadt, petrograjsko pristanišče, je večkrat pokrito z ledom do 3. majnika. Pristanišče v Rigi je zamrznjeno do 10. aprila, posamezna ruska pristanišča v Baltičkem morju ne morejo občeovati po morju od polovice novembra pa do polovice majnika. V Hel-singforsu morejo začeti s plovbo še le okoli 20. aprila. Ker pa je bil tam zadnje tedne precej hud mraz, do 30 stopinj, je mogoče, da bo Rusija imela tu letos še dalje časa zaprt promet. Ravno tako je v pristanišču Arhangel'sk ob Belem, morju, v edinem velikem pristanišču, kamor morejo dovažati vojni material iz ostale Evrope. Tudi tam je bila huda zima, mraz do 30 stopinj, tako da najbrž tudi lomilci ledu, ki si jih je naročila Rusija iz Kanade, niso mogli odpreti morja za dovoz vojnega materiala iz Amerike in Francoske. Arhangel'sko pristanišče je navadno zamrznjeno pol leta, nekako od 21. oktobra do 21. aprila. Toda led odplava iz pristanišča še le okoli polovice mesca majnika in tudi letos najbrž ne bo preje. Šele proti koncu mesca majnika ali v začetku mesca junija bo mogla Rusija dobavljati vojni material preko tega pristanišča. Tudi drugo in edino rusko pristanišče v Izhodni Aziji, Vladivostok, je zamrznjeno do konca mesca aprila in tako Rusija tudi preko tega pristanišča ne more dobivati dosti vojnega materiala po sibirski železnici.

Sprava carja z bratom.

Iz Petrograda javljajo: Car je podelil svojemu bratu, generalnemu majorju velikemu knezu Mihajlu Aleksandroviču red sv. Jurja 4. stopnje za hrabro vedenje kot poveljnik ene kavkaških divizij v Karpatih v dne 14. do 25. januarja (po ruskem štetju) se vršičih bitk. Veliki knez Mihajl Aleksandrovič, ki je bil nekaj časa tudi prestolonaslednik, je padel v nemilost, ker se je na Dunaju na skrivnem poročil z neko navadno meščanko iz Moskve in je od tedaj živel v inozemstvu. Do začetka vojne je živel Mihajl Aleksandrovič v Cannesu. Po izbruhu vojne je bil pomiloščen. V ruskih častniških krogih je zelo priljubljen. Pa tudi pri moštvu in to posebno radi njegove preprostosti in velike inteligence.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, 23. aprila.

Balkan je začel zeleneti, vode so stopile zopet v svoje struge, spomladanska močvirja se pod žarki mladega solnca polagoma sušijo in zato ni čuđo, da so se Srbi začeli zopet gibati. Toda dalje nego do obstreljevanja nezavarovanih mest še ni prišlo, naše straže ob meji bedijo. Ko se začne zopet nova ruska ofenziva, pričakovati je tudi na jugu živahnjšega gibanja.

Dvoboj med avstrijsko in srbsko artilerijo.

Srbi so v zadnjem času sedemkrat s topovi obstreljevali domnevane postojanke avstrijske artilerije pri Zemanu. Naša artilerija je dobro odgovarjala. V Belgradu so naše bombe napravile veliko škodo. V dveurnem artilerijskem boju je bila uničena tudi ena srbska baterija.

Po noči od 20. na 21. aprila se je vršil srditi artilerijski dvoboj med Srbi in Avstriji blizu Oršove. Pri srbskem selu Tekija so avstrijski topovi z uspehom obstreljevali srbske postojanke ter so popolnoma uničili gozd na „Sveti gorji“ pri Tekiji, kjer so imele srbske čete varno kritje.

Tekija leži na desnem bregu Donave nasproti Oršovi. Vas Tekija ima zelo staro zgodovino in je bila znana že v rimskih časih. V turških časih je bila Tekija močno utrjena. V borbah za svobodo Srbije je igrala Tekija zelo važno ulogo.

Četaši proti Srbom.

Berolinski „Lokalanzeiger“ poroča iz Soluna, da se pri Strumici zbira večje število bolgarskih in mohamedanskih komitašev, ki nameravajo udariti — nad Srbe. Srbsko prebivalstvo v okolici Strumice izpraznjuje svoja sela.

Pariški listi pa so dobili iz Burgasa poročilo, da je bolgarska vlada razorožila ob srbski meji komitaške čete, ki so hotele napasti srbsko obmejno prebivalstvo.

Nemško-francosko bojišče.

Borba med Mozo in Mozelo.

Velika borba med nemško in francosko armado med rekama Mozo in Mozelo traja dalje, Francozi še napadajo z vso srditostjo nemške postojanke, a dosežaj se jim še ni nikjer posrečilo predreti nemško bojno črto.

Svicarski list „Baseler Nachrichten“ poroča, da nameravajo Francozi v slučaju, če bi se jim izjalovili vsi poskusi, predreti nemško bojno črto med Mozo in Mozelo, napraviti zadnji in odločilni poskus v ozemlju trdnjave Belfort, kamor pošiljajo v enomer velikanske množine čet in težkih topov, med temi veliko število najnovejše iznajdbe, kakoršnih še baje nima nobena druga država. Da se Francozi resno pripravljajo na nova napadalna prodiranja pri Belfortu, dokazuje, da imajo tamkaj pripravljenih veliko število železniških vozov za odvažanje ranjencev, in 54 velikih vojaških zrakoplovov.

Angleški uspehi pri Ypernu.

Angleški vrhovni poveljnik general French poroča, da so bili boji pri Ypernu za Angleže uspešni ter da so se Nemci umaknili, pri čemur so jim začele angleške strojne puške velike izgube. Tudi angleške izgube so velike.

Neomejena vojaška službena dolžnost v Franciji.

Iz Geneve se poroča: Francoski vojni minister je pozval armadno komisijo francoske državne zbornice, da se še pred koncem tekočega mesca načelno izjavi glede predloga poslanca Dalbieza, kateri zahteva, da morajo izpolniti vsi za vojaško službo sposobni Francozi ne glede na starostno mejo svojo vojaško dolžnost, to se pravi, da se jih lahko na zahtevo oblasti pritegne h katerikoli osebni vojaški službi. Večina komisije je izrekla, da je stavljeni predlog, zlasti kar se tiče starostne meje, preveč splošen in je zahtevala, da se določi kot meja 55. starostno leto in da se tudi ozira na tiste očete, ki imajo vsaj dva sina na bojišču. Razven vojnega ministra Milleranda bosta še tudi ministra Viviani in Delcasse v komisiji predlagala, da se sprejme predlog poslanca Dalbieza.

Nove bombe nemških zrakoplovcev.

Iz Amsterdama se poroča: Dne 16. aprila ob 7. uri zjutraj je obstreljeval nemški zrakoplov mesto Amiens. Bombe nemškega zrakoplova so usmrtili 6 oseb, 7 oseb pa je bilo težko ranjenih. Ena bomba je tudi padla na most čez reko Somme, katerega je deloma porušila. Istočasno je bilo čez 20 hiš porušeni. Bomba, ki je pa padla na tobačno prodajalnico, je v okrožju 100 metrov razbila vse šipe in razdajala prodajalnico; tudi je bilo ubitih 5 oseb, 4 osebe pa so teško ranjene. Popoldne je nemški zrakoplov zopet vrgel dve bombi na mesto. Več oseb je bilo ubitih, ali ranjenih. Zавsem so nemški zrakoplovci usmrtili v Amiensu 15 oseb, 15 pa teško ranili. Tudi na mesto Calais so vrgli nemški zrakoplovi zavsem 7 bomb. Ni dvoma, da imajo Nemci sedaj nove bombe, ki učinkujejo mnogo bolj strahovito, kakor poprej.

Podmorski boji med Nemci in Angleži.

Nemci potopili tri angleške podmorske čolne.

Da bi se angleška javnost, osobito trgovski krogi, vsaj nekoliko pomirila in zaznala, da imajo tudi Angleži svoje podmorske čolne, so se angleški podmorski čolni opetovano pojavili v nemškem zalivu Severnega morja. Ko so se pa približali nemški morskimi obali, so že bili napadeni od Nemcev. Pri nekem spopadu dne 17. aprila so potopili nemški podmorski čolni angleški podmorski čolni „E 14“, in bržčas še tudi tri druge angleške podmorske čolne, katerih imena še pa niso znana. Tudi v podmorskih bojih nimajo Angleži sreče.

Boj za Carigrad in Dardanele.

Angleško-francosko brodovje pred Dardanelami zadnji čas ob Dardanelah ni razvilo posebne delavnosti. Vojne ladje so iskale mine, ki so jih Turki položili v Dardanele in pred uhod v morsko ožino. Večji napad na turške dardanelske utrdbe je bil zopet dne 18. in dne 19. aprila. Turki pa so tako dobro odgovarjali, da so se sovražne ladje morale kmalu umakniti. Novejša poročila celo pravijo, da je uspešen ogenj turških utrdb sovražne ladje tako poškodoval, da sta se dve ladji morali umakniti iz vrste vojnih ladij, ena pa se je potopila. Vsa znamenja, sedaj kažejo, da se angleško-francosko brodovje pripravlja na nov splošen napad. Sovražniki spravljajo z mnogimi prevoznimi parniki vojaštvo pred Dardanele. Zdi se, da hočejo Angleži in Francozi z vso silo napasti dardanelske utrdbe tudi s suhe strani in sicer z evropske in azijske zemlje. Ob enem pa bodo Rusi istočasno napadli tudi Bospor. V Odesi, Sebastopolu in drugih občrnomorskih ruskih mestih zbirajo Rusi mnogo vojaštva, katerega bodo izkrcali na ozemlju pri Bosporu. Pa tudi Turki ne držijo rok križem. Posebno močno utrjujejo polotok Galipoli, kamor odpošljejo dan za dnevom velike vojaške oddelke. Obrežje utrjujejo z vsemi mogočimi utrdbami in težkimi topo-

vi. Bospor, ki je že poprej bil močno utrjen, je dobil več topov-velikanov. Rusi so mnenja, da se da priti do Carigrada edino le skozi Bospor. Ruski listi pišejo, da so Turki Dardanele močneje utrdili kot Bospor in da je Turke s Črnega morja ložje užugati in jim priti do živega, kakor iz dardanelske strani.

Najnovejša poročila pravijo, da imajo Angleži in Francozi v Gibraltarju pripravljenih mnogo vojaških čet za Dardanele. Na otoku Saros pa že čaka 20 tisoč angleško-francoskih mož na boj s Turki ob Dardanelah.

Bospor.

Bospor, ki veže Črno morje z Marmarskim morjem in na katerem se dviga Carigrad, je podolgast, pomorski preliv, približno 30 km dolg, dočim varira širina med 600 in 3000 m. Največja globina je 130 m s silnimi strujami na površini in pod vodo, ki vedno napravljajo vrtnice in v viharjih dneh močno otežujejo plovo. Bospor branite pri vходу v Črno morje dve skupini utrdb in baterij. Ena se imenuje Rumeli Fener (azijsko obrežje), druga pa Anadolu Fener, ki je na evropskem obrežju. Fort Kilia vlada nad baterijami Rumeli Fenera, braneč izkrcanje za zaledjem teh baterij. Analoško funkcijo ima fort Riva, ki dominira nad baterijami Anadolu Fenera. V notranjosti kanala se nahajate istotako dve skupini utrdb in sicer Rumeli Kavak in Anadolu Kavak, ki se raztezata na evropski strani do Terapije, kjer se nahajajo letovišča poslanikov. Manjka podatkov, da bi se zamogla točno označiti vrednost teh utrdb, ki so bile tudi že večkrat popravljene in modernizirane; vsekakor so menda dosti moderne in dobro oborožene. Samo eno prednost imajo Rusi pred svojimi zavezniki, ki napadajo Dardanele. Bosporske struje grede proti Marmarskem morju ali proti Črnemu morju v enakomernem ritmu. Nevarnosti, ki jih povzročajo plavajoče morske mine, so torej za Ruse veliko manjše, kakor pa za njihove zaveznike, ki imajo le nasprotno strujo.

Proti Grkom v ruskih službah.

Sofijska „Volja“ citira uvodnik „Utra Rossie“ o „čudnem pojavu v ruskih konzulatih in poslanstvih na bližnjem izhodu.“ Povsod v teh uradih je polno uradnikov Grkov. Isto je tudi v ruskih bankah na izhodu. Tam je nameščenih tupatam 10 uradnikov Grkov. Ti Grki včasih niti ne znajo ruski. Uporabljati bi jih morali samo kot tolmače pod vodstvom Rusov. Toda dajejo jim najodgovornejša mesta in končno so celo prvi zastopniki ruskih interesov. Ta sistem je zapustil globoke korenine, tako globoke, da se sedaj, ko stoje Rusi pred važno nalogo, da se utrdijo na bližnjem izhodu, vse delo nahaja v rokah teh grških uradnikov. Celotno tudi važna politična in gospodarska poslanstva v Bolgarski, Rumunski in Grški se poverjajo Grkom. Umljavo je, da bodo ti Grki delali na to, da Carigrad pripade Grkom, ne pa Rusom. Tak „ruski“ uradnik, Grk, četudi postane ruski državljani, nikdar ne vrže iz svojega srca sna o grški veličini. Vsa eksportna in importna mala trgovina je v grških rokah, od njih je odvisen ves izvoz žita ter ruska konkurenca na svetovnem trgu z Argentino in drugimi žetnimi državami. In Grki si spravljajo kapital na kup. Niti ena ponva ruskoga petroleja, niti en omot ruskega platna, niti ena emajlirana ruska posoda ne prihaja na trge bližnjega izhoda, da ne bi šla prej skozi grške roke. Brez Grkov ne prihaja niti ena pomeranča, niti en venec smirinskih smokev in niti ena rozina v Rusijo. Za vsako jagodičico dobiva svoj odstotek grški komisijonar. Ves dobiček gre v grške roke. In ruski denar gre v grške banke, ki konkurirajo z ruskimi. Grške paroplovne družbe izdatno konkurirajo ruskimi paroplovnimi družbami. Vse to je pojav, ki kaže rusko nemoč, rusko preprostost in rusko neumnost! Vse je dokaz o razmetavanju ruskega denarja in vse izhaja iz nehotenja in neznanja izrabljanja ruskega dela.

Egipt postaja angleški.

Preko Milana poročajo: Egipčansko ministrstvo je dalo ostavko. Odkar se je sultan preselil v Aleksandrijo, izdaje naredbe angleški vojaški poveljnik v imenu angleškega kralja. Tako pripravljajo Angleži popolno osvojitve Egipta.

Raznoterosti.

Vojni škof v Mariboru. Dne 21. t. m. je prišel v Maribor predčastiti gospod apostolski vojni vikar, škof Emerik Bjelik, da obišče in inšpicira vojaške zavode v Mariboru. Na kolodvoru so ga sprejeli gospod knezoškof dr. Mihael Napotnik, mestnikomandant polkovnik Trimmel, podpolkovnik Koralek, komandant vojaške višje realke v Mariboru, ter štirje duhovniki, ki delujejo v mariborskih vojaških zavodih. Dne 21. t. m. popoldne je g. vojni škof nadzoroval vojaške bolnišnice, ki so v oskrbi g. vojnega kurata Umeka in g. vojnega kurata Krištofa Tomšiča, dne 22. t. m. je pa imel službo božjo z daljšim prisrčnim nagovorom v voj. višji realki ter je prisostvoval verskemu pouku g. nadomestnega profesorja dr. Matija Slaviča, nakar je še obiskal bolnišnice, ki jih duhovno oskrbuje g. prof. dr. Fr. Ks. Lukman ter bolnišnico v vojašnici 26. pešpolka dež. brambe, kjer delujejo župnijski du-

hovniki, č. o. frančiškani. Obisk v bolnišnicah bo ostal gotovo vsem ranjencem v nezbrisnem spominu, zlasti radi tega, ker jih je g. vojni škof nagovoril v njih maternih jezikih, v nemškem, v češkem, poljskem, rusinskem, slovaškem, ogrskem, rumunskem, slovenskem, hrvaškem in italijanskem jeziku, torej v vseh jezikih naše monarhije. G. vojni škof Bjelik je bil gost mariborskega g. knezoškofa ter se je dne 22. t. m. popoldne z istim spremstvom, kakor je bil sprejet, podal na kolodvor, da se odpelje v nadaljnje inšpicije proti jugu. Pred odhodom mu je naš prevz. g. knezoškof izrekel zahvalo za ljubi obisk, veselje in čestitko k dosežanim uspehom in k visokemu ces. odlikovanju (zlasti križ pro piis meritis), in prošnje za nadaljno naklonjenost zlasti do vojaške duhovščine lavantinske škofije. Visoki gost se je enako srčno zahvalil Nj. Ekscelenci za vso dobrotljivost do vojaštva.

Poletno bivališče cesarja. Cesar letos ne bode šel na letovišče v Išlo, ker je ta preveč oddaljen od Dunaja in bi potrebnosti, neprestani stik z vladarjem oteževal. Cesar se je lani takoj po izbruhu vojske, vrnil iz Išla na Dunaj in biva ves čas v Senbrunu. Če bi bila za cesarja, ki je sedaj pri najboljšem in trajnem zdravju, potrebna izprememba zraka, se bo najbrže podal v Baden, kjer bo stanoval v veličastnem gradu Weilburg.

*** Duhovniška vest.** Č. g. Alojzij Čížek, mestni župnik v Slovenjgradcu, vojni kurat v rezervi, je v-poklican v aktivno službo na bojišče.

Iz finančne službe. Finančni konceptni praktikant dr. Bogumil Pavlič v Mariboru je imenovan za finančnega koncipista.

Društvo za ustanovitev katoliškega vseučilišča v Solnogradu je imelo dne 18. t. m. svoj občni zbor. V letu 1914 je društvo prejelo na darilih 102.577 K 56 v, umrli dr. Karl Jany v Pragi je testiral društvu 200.000 K. Celotno društveno premoženje društva znaša sedaj 4.591.816 K 48 v.

Profesor Matko Mandič smrtno nevarno bolan.

Iz Trsta se poroča, da je smrtno nevarno obolel državni in deželni poslanec profesor Matko Mandič. Že vsak čas se pričakuje katastrofe. Prejel je svete zakramente za umirajočega. Zdravniki so ga poizkušali rešiti, a brez uspeha. Izguba profesorja Mandiča bo za celi hrvatsko-slovenski narod v Istri zelo velika. Ko je še bil pri zavesti, je izrekel besede, ki so mu bile tudi zadnje: „Žal mi je, ker sedaj umiram, ne da bi videl usodo svojega dragega ljudstva v Istri.“

Supilo in Hinkovič prosita za italijansko državljanstvo. Kakor znano, se nahajajo od začetka vojske znani poslanec dr. Hinkovič, lastnik „Reškega Novega Lista“ Supilo, potem Cipico, deželni poslanec dr. Trumbič in nekateri drugi Hrvati v Italiji, kjer pišejo v italijanske liste o politiki naše monarhije. Kakor poroča sedaj splitski „Dan“, so imenovani politiki prosili za italijansko državljanstvo, ali so bile njihove prošnje odbite.

Mati generala Kusmaneka — Štajerka. Mati przemyskega poveljnika, generala Kusmaneka, je bila hčerka kotlarja Franca Wiehrerja v Fürstenfeldu na Srednjem Štajerskem.

Kako je bil ujet urednik g. Franc Terseglav. Podčastnik 3. stotnije, 47. pešpolka Franc Ritter, pri kateri je služil „Slovenčev“ urednik g. Franc Terseglav kot narednik, je pisal gospej Terseglav sledeče pismo: Na Vaše vprašanje o naredniku Francu Terseglavu Vam poročam sledeče: Posamezni oddelki našega polka so po za nas uspešnih bojih ponoči od 23. na 24. marca vsled premikanja prišli ali k kakim drugim našim pododdelkom, ali pa k drugim našim četam. Najbrže se pa to ni tudi zgodilo z g. Terseglavom, ker bi Vam bil sicer gotovo pisal v tem času. Vsled poizvedb, ki so se izvedle, smo prisiljeni, da zabeležimo Vašega moža v seznam ujetnikov. Upamo, da dobite od njega samega čez nekaj tednov poročilo. Od Vašega moža, ki je bil zvest tovariš, sem se le težko ločil in upam, da ga usoda po poti, ki jo je sedaj nastopil, zdravega in srečnega vrne zopet nje-govi rodbini.

Uvrstitev ogrskih vojakov v avstrijske polke. Oficijelna „Budapester Korrespondenz“ poroča: Z ozirom na dejstvo, da se veliki del vojaški dolžnosti podvrženih oseb iz Galicije in Bukovine ni mogel uvrstiti v armado, je nujno potrebno, da se nadomestijo izgube galiških in bukovinskih polkov na drug način. To se bo zgodilo na ta način, da se uvrsti v avstrijske polke potrebno število ogrskih črnovojnikov. Ker pa se nahaja ta ukrep v nasprotstvu z veljavni zakonitimi določbami, bo ogrska vlada predložila parlamentu poseben zakonski načrt, ki izreka dovoljenje, da se smejo ogrski črnovojniki, v kolikor je to nujno potrebno in za dobo sedanje vojne uvrščevati tudi v avstrijsko gališke in bukovinske polke skupne armade.

Črnovojniki drugega poklica (42 do 50 let), bodo morali šele jeseni pod orožje. Tako se poroča iz Budimpešte. Ogrska vlada bo podala baje pri razpravi o novem črnovojniškem zakonu izjavo, da bodo poklicani črnovojniki drugega poziva, ki so služili že vojaške, šele začetkom septembra, ostali pa pozneje.

Proti potvarjanju živil. Notranje ministrstvo je s 15. aprilom poslalo vsem političnim oblastim in c. kr. preizkuševalnim zavodom sledeči odlok: Mnogokje je razširjeno mnenje, da so radi vojne predpisi zakona o živilih izgubili svojo veljavo in da se zlasti ni treba več ozirati na določbe, ki jih obsega „Co-

Klug Janez, pešec, mrtev; Knapič Janez, pešec; Knaus Alojzij, pešec; Knezer Jožef, pešec, ujet; Koch Franc, pešec, mrtev; Korošec Alojzij, pešec; Krasser Janez, pešec; Kure Henrik, pešec, mrtev; Kure Janez, pešec; Kurzmann Janez, pešec; Adolf Kutschera, pešec, ujet;

Lesche Karol, pešec, ujet, Cembar, vladno okrožje Penza, Rusija; Liebmann Franc, narednik; Linhard Franc, pešec, mrtev; Lukas Jurij, pešec;

Mathi Toman, pešec, mrtev; Merkel Vendelin, pešec, mrtev; Mesarič Anton, pešec; Meško Alojzij, pešec, mrtev; Messner Leopold, pešec, mrtev; Mittendrein Jožef, pešec; Morth F., pešec; Moschitz Oton, frajtar; Muster Anton, korporal;

Neudauer Konrad, pešec; Olivo Janez, pešec; Paar Jožef, pešec, mrtev; Pašek Jožef, frajtar; Perhold Karol, pešec; Person Franc, frajtar, mrtev; Peschorn Jožef, pešec; Petzlinovsky Karol, pešec, mrtev; Pilih Andrej, pešec; Bogomir Platzer, pešec; Polanec Matija, pešec; Polajner Simon, pešec; Pommer Janez, pešec, mrtev; Potzinger Franc, pešec, mrtev; Pradl Peter, pešec, mrtev; Prising Alojzij, pešec; Puff Alojzij, pešec, mrtev; Probst Alojzij, pešec; Probst Hen., pešec;

Rantil Alojzij, pešec; Rath Ljudovik, pešec, mrtev; Rober Anton, pešec, ujet, Marinsk, vladno okrožje Tomsk, Rusija; Rumpf Anton, pešec, mrtev; Rumevc Anton, pešec, ujet, Skobelewo, vladno okrožje Moskva, Rusija;

Schauperl Franc, pešec; Scheer Jožef, pešec; Schef Alojzij, pešec; Scherzer Janez, pešec; Schuntner Filip, pešec; Janez Schwarz, pešec, mrtev; Schweicker Franc, pešec, mrtev; Skerbinc Leopold, pešec, ujet, Džijak, Husija; Sommer Marko, pešec, mrtev; Spes Franc, pešec; Springer Janez, pešec; Janez Stampfl, pešec; Steier Leopold, pešec; Steiner Karol, pešec; Janez Stelzer, pešec, mrtev; Stiegelbauer Karol, pešec, mrtev; Stoisser Franc, pešec; Strauss Janez, pešec; Suki Franc, pešec; Strohmaier Janez, pešec, mrtev;

Terboš Jakob, pešec; Toth Jožef, pešec, mrtev; Traby Andrej, pešec; Tschernko Friderik, pešec;

Ulrich Friderik, pešec; Veranič Franc, pešec; Verzegniassi Jožef, pešec; Vodošek Edvard, pešec;

Wagner Jožef, pešec; Wagner Peter, pešec, mrtev; Weber Franc, titularni frajtar; Weber Janez, pešec; Weixler Janez, pešec, mrtev; Weixler Jožef, pešec; Wiedmann Karol, korporal, mrtev; Wildbacher Janez, pešec; Wrolli Matija, pešec; Wurzinger Ignacij, pešec, mrtev; Wyratnik Janez, pešec, ujet, Bijsk, vladno okrožje Tomsk, Rusija;

Žagar Viktor, pešec; Zagoričnik Filip, pešec, ranjen in ujet, Serdobsk, vladno okrožje Saratow, Rusija.

Pešpolk štev. 87:
Ujeto moštvo:

Boslič Valentin, pešec; Bratuša Jožef, pešec; Brenčič Jožef, četovodja, Ptuj;

Horvat Mihael, pešec, Ptuj; Jerel Alojzij, titularni korporal; Jevnik Jožef, pešec; Jurman Janez, korporal, Loka;

Kalonek Anton, pešec; Kleiderič Jožef, pešec, Ptuj; Kosi Tomaž, titularni korporal, Ptuj; Kovač Martin II, korporal; F. Krajnc, korporal; Kristan Jožef, častniški sluga, Ponikva, F. Krolj, pešec, Brežice;

Lapuh Mihael, četovodja; Lipar Jožef, pešec; Marinc Ljudovik, korporal; Matjašič Janez, titularni narednik; Medved Stefan, poročnik, Cirkovice;

Penič Anton, korporal, Žusem; Petek Viljem, frajtar; Pevec Jožef, pešec; Potočnik Janez, frajtar; Potočnik Ljudovik, titularni četovodja;

Schwarz Franc, titularni četovodja; Sumečnik Franc, pešec, Mozirje; Sušek Karol, korporal;

Turk Franc, pešec; Velli Anton, nadomestni rezervist; Verhovnik Anton, pešec; Vogrinec Jožef, frajtar.

Razni:
Bosansko-hercegovski pešpolk štev. 2: Ratz Evgen, stotnik, r; Racman Alojzij, kadet, ujet.

Tako ostanejo samo še ona sredstva, o kojih je znano, da ne vsebujejo bakra. Že nad 150 takih sredstev se je preskusilo od strani raznih veščakov, ena ne učinkujejo, druga so predraga itd. Končno je ostalo samo eno, še novo sredstvo, ki ima res prihodnost in ki zamore po izkušnjah kmetijsko-kemijskih preskuševališčih galice popolnoma nadomesti, to je perocid. A ker se dovaža monocit, iz kojega se perocid dobiva, iz Brazilije, zamore to sredstvo priti samo toliko v poštev, dokler je še kaj zaloge v Avstriji in ta zaloga je že tudi pičila.

Stedenje z galico. Izmed vseh avstrijskih dežel je Kranjska z galico letos razmeroma najbolje preskrbljena. Iz poskušanj, ki so se svoječasno vršile po celi Avstriji, in ki jo je za Kranjsko izvedel podpisani sam, je znano, da zadostuje že tričetrtstotna raztopina galice, da ubrani trto pred peronosporo, samo da je zmes pravilno pripravljena in da je na trti dobro razpršena.

Le zaradi večje sigurnosti smo priporočali in rabili močnejše raztopine, to je en do eninpolodstotne. Zlasti se da učinek galice proti peronospori dvigniti, če se ji pridene kako sredstvo, ki jo dela manj raztopno, tako, da jo ne more dež tako hitro raztrati. To je praktično izvedel n. pr. izdelovatelj tenaksa. V enem kilogramu tenaksa je samo 43 stotink, torej manj kot pol kilograma, galice, ampak poleg sode, ki v njem nadomestuje apno, je v tenaksu še ena snov, to je glina, ki dela galico na trti težko raztopno. Ta primes glinice učinek galice v tenaksu toliko poviša, da je manj kot pol kg galice v tenaksu enakovredno 1 kg galice v navadni galicno-apneni brozgi, kajti če škropimo trte z enoodstotno raztopino tenaksa, dosežemo ravnoisti učinek kot pri enoodstotni raztopine galice z apnom (enoodstotni bordoski zmesi). Cenena glina je tu nadomestilo nad polovico drage galice.

To izkušnjo praktično izkoriščajo v Italiji, kjer je priporočal neki Martini, da se vzame meslo 1 kg galice za 100 litrov škropilne zmesi samo pol kilograma (50 dkg), k večjemu 80 dkg galice in ostalega pol kilograma naj se nadomesti z galunom. Ko se galica in galun v vodi raztopita, se dodene še apna kot po navadi in pri tem se razvije ne samo bakrena usedlina, ki učinkuje proti peronospori, temveč (iz galuna) tudi glina, katere povzročijo, da proti peronospori učinkujoča bakrena galica na trti bolj drži.

Če rabimo toraj za napravo škropilne zmesi galice in galun, si pravzaprav izdelujemo tenaks doma. S pridatkom galuna pa prihranimo polovico galice. Kdor ima tedaj letos le polovico toliko galice kot jo rabi navadno, je zadostno preskrbljen. Kupi naj še ravnolotliko množino galuna in izhajal bode prav dobro. Galun je pa tudi veliko cenejši kot galica. Meterški stot galuna stane sedaj na debelo okroglo 35 K, galica pa že nad 250 K. Cenejši galun bo tedaj tudi pozneje, v navadnih letih priporočljiv, ker zamore za polovico nadomestiti drago galico.

Na galici se pa da še na drugi način dosti prihraniti. Pred vsem je treba, da je ne pripravimo za škropljenje nikdar več, nego kolikor je zares rabimo. Če že vidimo, da smo galice preveč raztopili spravimo nekaj tekočine za prihodnjic še prej, predno pridemo apno. Kakorhitro primešamo apno, moramo škropilno zmes tekom prvega dne porabiti, drugače se pokvari.

Dalje ne smemo trto z galico obliovati, temveč na fino škropiti. To se da doseči z dobro škropilnico, ki razvija primerno močan pritisk in ki je opremljena z dobrim pršilnikom. Posebno fin je polnoškropič razpršilnik. Pred vsem pa veljaj: Proč s „škarjami“, ki razmetavajo galico po fletih! Če že kdaj, se izplača nabava dobre škropilnice posebno letos, ko je galice malo in ko je tako izvanredno draga.

Da se trto po nepotrebnem preveč ne škropi, je priporočljivo tudi patentni zapiralnik na škropilnih ceveh, ki se da poljubno med škropljenjem z enim prstom (palcem) zapirati. Zlasti pri prvem škropljenju se da na ta način veliko galice prihraniti.

Iz enega vzroka se tudi priporoča, da se škrope trte v celem vinogradu skozi najprvo le od ene strani in ko se je to zgodilo, še le od druge. V tem času se najprvo škropljena stran trt že obsuši in je videti, koliko je še ostalo neškropljenega, tako, da se ne škropi nič po nepotrebnem dvakrat.

V splošnem bomo letos morali izhajati le s trikratnim škropljenjem. Prvič bomo škropili, ko požene trta 40 do 50 cm dolge poganjke, tedaj pred cvetenjem, drugič 10 do 14 dni pozneje, torej po cvetenju, ali, če je treba, tudi med cvetenjem. Tretjič bomo škropili še kake tri tedne pozneje, tedaj v drugi polovici julija. Če potem tudi peronospora vršičke ali zalistnike malo osmadi, ne stori to ničesar, vsaj v drugi polovici meseca avgusta itak vršičke prikrasimo in če so napadeni, zažgemo. Le v slučaju mokrega vremena zlasti junija meseca, bomo morali škropiti prvič prej in pozneje še trikrat, pa bolj pogostoma.

Ne smemo pa pozabiti škropiti grozdja. Zlasti pri prvem in drugem škropljenju je treba grozdje dobro poškopiti, tako, da od njega kar kaplje.

Kdor nima galice, naj škropi s tenaksom ali perocidom. Pri tem se seveda galun ne more rabiti. Tenaksa se rabi za prvo škropljenje 1 kg, za drugo in tretje 1 do 2 kg na 100 litrov vode. Prašek se strese v vodo, se v njej razmeša in škropilna zmes je pripravljena, da se takoj rabi.

Perocida je vzeti pol več kot galice, tedaj za prvo škropljenje 1 in pol kg, za drugo in ostalo 2 in en četrt do 3 kg. Apna se pridene toliko, da spremeni reagenčni papir, ki ga dobimo zdaj že skoraj v vsaki trgovini, barvo. Bolje je vzeti malo več apna kot premalo, ker bi sicer kislina perocida, enako kot pri galici, trto osmabila. B. Skalicky, c. kr. vinarski nadzornik na Kranjskem.

URE
Točna postrežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih peči po vsaki cenli.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zaostoj. - Gramofoni 20-200 K

Niklasta remont-ura	K 9-50
Pristna srebrna ura	K 7-—
Original omega ura	K 24-—
Kuhinjska ura	K 10-—
Budilka niklasta	K 8-—
Poročni prstani	K 2-—
Srebrne verižice	K 2-—

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach
urar in očalar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatino in srebro.

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Pisarniški pomočnik.

Mesto pisarniškega pomočnika je razpisano pri obratni sodnji v Slovenskih gorah. C. kr. okr. sod. št. Lenart na Štaj. odd. I., 16. aprila 1915.

Kovaški pomočnik

kateri zna podkovati konje, se takoj sprejme pri kovaškemu mojstru Laminger, Burggasse, Maribor.

Sediarska obrt
v večjem kraju na Sp. Štajerskem, dobro upepljana, se radi družinskih razmer pod ugodnimi pogoji odda. Vpraša se v upravnistvu »Straže«.

Prva in največja delavnica za cerkvena dela na slovenskem jugu

K. Tratnik
špecialist v izdelovanju cerkvenega orodja in posode

Maribor Pfarrhofg. 3

se priporočam prečastiti duhovščini za naročila vsakovrstnih monštranc, kelihov, lestencev, svečnikov itd. Staro cerkveno orodje popravljam, pozlatim in posrebrim v ognju. — Za vsako delo jamčim. — Mnogo priznanih pisem na razpologo.

Ure! Ure!
V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2 40
Sreb. verižice damske K 3-60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčil
Precizijske ure, Schafhausen, Zenith, Omega, Eterne
Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor
urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Kupujem
seno, slamo, fižol, češplje in sploh vse poljske pridelke po najvišjih cenah
Ant. Birkmaier
Maribor, Meljska cesta 29 (Mellingerstr.)

Narodno gospodarstvo.

Kako treba škropiti trte, da bomo izhajali s sredstvi.

Eno najvažnejših vprašanj vinogradništva je gotovo pokončevanje peronospore ali rje, napačno tudi palež ali strupena rosa imenovanih. Najizdatnejše sredstvo proti tej bolezni je večkratno, vsaj trikratno, pravočasno in pravilno škropljenje trte z bordosko ali burgundsko zmesjo. Bordoska zmes sestoji iz raztopine modre ali bakrene galice, ki je pomešana z apnom, burgundska zmes pa sestoji iz raztopine modre galice, ki je pomešana s sodo.

Najbolj razširjena je raba bordoske zmesi (galice z apnom) in sicer se je izkazalo, da v vsakem slučaju zadostuje, ako vzamemo za prvo škropljenje enodstotno (1 kg na 100 litrov vode), za drugo in tretje eninpolodstotno (1½ kg na 100 litrov vode) raztopino modre galice, kateri dodenemo toliko v gost belež razmešanega, vgašenega apna, da odvezamemo galici kislino, ker bi kislina galicna raztopina sicer trto osmabila. Temu pravimo nevtralizovanje. Kdaj je apna zadosti, je najbolj sigurno poznati na tem, da preskusimo zmes z reagenčnim papirjem. Če smo vzeli apna zadosti, postane v zmes raztopljenega galice in apna pomočen rdeč lakmov papir moder (plav) ali pa bel, fenolftaleinov papir rudeč.

V Avstro-Ogrski se porabi na leto okoli 2100 vagonov galice, od tega pa v Avstriji kakih 900 vagonov. Pridela se je v Avstriji okoli 800 vagonov, letos pa je na razpologo le kakih 650 vagonov. Včasih se primanjkujoča galica uvaža k nam iz Angleške in iz Amerike. Ker pa ta dovoz letos vsled vojnega stanja odpade, moramo izhajati s to galico, ki jo pridela mo v Avstriji in kolikor nam je v to svrhu sploh na razpologo.

Nadomestilo za galico. Učinkujoč del modre galice je baker, zato vsebuje vsa dobro učinkujoča nadomestilna sredstva proti peronospori bodisi galico samo ali pa vsaj druge bakrene soli.

K dobro učinkujícím sredstvom spadata tenaks in kukaza, manj zanesljiva sredstva so: bakrena pasta „Bosna“, bakrenomilnata brozga „Floria“ in „kristalni azurin“. Ker primanjkuje v Avstriji bakra, primanjkuje seveda tudi tu naštetih nadomestil, ki vsebujejo vsa baker.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašel, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olahča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Se dobiva vseh lekarnah
à K. 4.-

Znano je, da se kupi

pri staroznani domači zanesljivi trgovini ne sa no po ceni ampak tudi pray dobro!

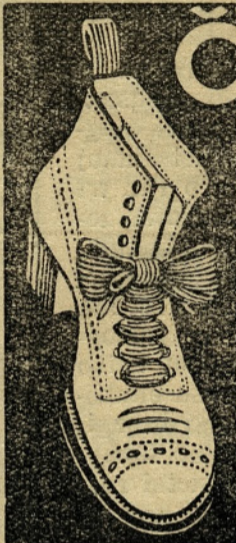
Sukneno blago (štofi za moške in dečke.)
Novomodno volno za ženske in dekleta,
Najnovejše perlino blago za obleke in bluze,
Platno belo in pisano za srajce in spodnje hlače,
Blago za postelje in rjuhe, brez šiva in matrace,
Srajce izgotovljene vseh velikosti za moške in ženske,
Predpasnikov velika izbira, za prati in iz črnega atlasa,
Zmlraj novosti robcev iz svile in za prati, kakor vseh vrst blaga za domačo vporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih prednostih, zato rej pošljem na zahtevanje

ZASTONJ

vsakomur svojo bogato zbirko vzorcev na razpolago.

K. Worsche Maribor
Gosposka ul. D. (Herreng. D.)

ČEVLJE

za moške ženske in otroke, kakor tudi usnjate gamašne in galošne najboljše kakovosti prodaja doma in razpošilja po najnižjih cenah veletrgovina

R. Stermecki v Celju št. 300

== Pišite po cenik. ==

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. —

Brezplačna pojasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo 14, Ljubljana.

POZOR!

POZOR!

Ker je sedaj mnogo obitelji, katere pogrešajo moške, kateri so bili poklicani pod orožje, podpora pa zadostuje komaj za hrano, bo mnogim zelo težko kupiti otrokom najpotrebnejšega perila in obleko za šolo. Da se omili v teh revnih časih splošno bedo, se je odločil trgovec

J. N. Šoštarich .: Maribor,

Gosposka ulica 5, da bo za časa vojne prodajal vse blago veliko ceneje, kakor popreje. Kdor torej želi kupiti za majhen denar dobro blago, naj se nemudoma oglasi pri omenjenemu trgovcu. Vzorci in ceniki se pošljejo zastonj.

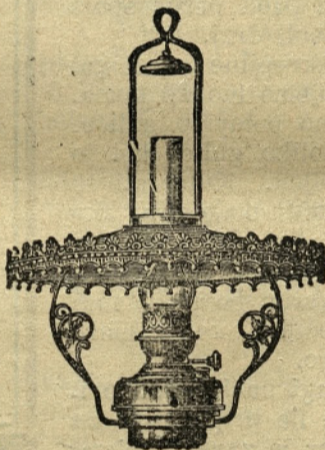
Pozor kmetovalci!

Preskrbite si pravočasno, posebno sedaj v vojskinem času, jamčena, zanesljiva in kaljiva semena, n. pr.: domačo, nemško (Lucerna), kamnito deteljo, travo, peso rumeno in rudečo, sploh vsa poljska, kakor tudi vrtna in cvetlična semena od znane in odlikovane tvrdke Mauthner, ki se dobivajo pri domači tvrdki

I. RAVNIKAR .: CELJE

Trgovina s špicerijskim blagom, z barvami in deželnimi pridelki ter zaloga vseh vrst mineralnih vod.

Solidna in točna postrežba.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI .: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za vodobe. — Prevzetej vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru r. z. z n. z.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinile. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvenzai praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2%

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilo

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike, -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.